

BURMISTRZ PRUSZCZA GDAŃSKIEGO

ul. Grunwaldzka 20; 83-000 Pruszcz Gdański
tel. +4858/775 99 21; fax +4858/ 682 34 51
e-mail: burmistrz@pruszcz-gdanski.pl

Pruszcz Gdański, dnia 25.04.2013 r.

OKS.8120.5.2013

Pan
Stefan Skonieczny
Przewodniczący
Rady Miasta
Pruszcz Gdański

Burmistrz Pruszcza Gdańskiego – jako organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z art. 16 a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.) przedstawia Radzie Miasta Pruszcz Gdański dokument pn. **Ocena zasobów pomocy społecznej miasta Pruszcz Gdański w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej**. Zasoby obejmują w szczególności infrastrukturę, kadrę, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. Ocena jw. stanowić będzie podstawę do planowania budżetu i jest sporządzona wg wytycznych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

W aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej pomoc społeczna ma do spełnienia wiele ważnych ról. Powinna stwarzać poczucie bezpieczeństwa socjalnego, pomagać w tworzeniu właściwych warunków życia i zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej, wspomagać rodzinę w pełnieniu jej funkcji. Realizacja celów musi opierać się na dobrze funkcjonującej bazie materialnej, instytucjonalnej oraz wykwalifikowanej kadrze służb społecznych. Ocena zasobów pomocy społecznej służy do określenia zapotrzebowania na usługi i świadczenia w odniesieniu do większości zadań pomocy społecznej oraz uzasadnieniu podejmowanych działań na rzecz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz wyrównaniu poziomu życia mieszkańców Pruszcza Gdańskiego.

Do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej stworzone zostały w gminach jednostki organizacyjne, jakimi są ośrodki pomocy społecznej, których głównym

celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych środków, uprawnień i możliwości.

Do wykonywania powyższych zadań w naszym mieście zobowiązany jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, natomiast osobą upoważnioną do wydawania w imieniu Burmistrza decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości Gminy Miejskiej Pruszcz Gdański, jest kierownik tego Ośrodka oraz jego zastępca.

Wiedza o problemach społecznych i zasobach społeczności lokalnych stanowi podstawę do ustalenia hierarchii potrzeb, które samorząd we współpracy z innymi partnerami powinien zaspokoić poprzez wytyczanie kierunków dalszego rozwoju usług społecznych oraz uzasadnianie wydatkowania środków publicznych na ten cel.

1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Wg danych GUS-u za 2010 i 2011 rok oraz Referatu Ewidencji Ludności Urzędu Miasta Pruszcz Gdański za 2012 rok – liczba ludności /w podziale na: płeć, wiek/ zameldowanej na pobyt stały w gminie miejskiej Pruszcz Gdański na przestrzeni ostatnich lat kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Lata			
	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Ogółem	27 678	28 095	26 827	26 827
w tym: kobiety	14 473	14 693	14 080	14 080
wiek 0-17	2 731	2 777	2 696	2 696
wiek produkcyjny	8 998	9 054	8 497	8 497
wiek poprodukcyjny	2 744	2 862	2 887	2 887
mężczyźni	13 205	13 402	12 747	12 747
wiek 0-17	2 856	2 919	2 824	2 824
wiek produkcyjny	9 097	9 169	8 582	8 582
wiek poprodukcyjny	1 252	1 314	1 314	1 314

W gminie miejskiej Pruszcz Gdański występuje przewaga kobiet. Na uwagę zasługuje fakt, iż przewaga ta dotyczy kobiet w wieku poprodukcyjnym. Natomiast w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym występuje przewaga mężczyzn. Ma na to wpływ nierówna umieralność kobiet i mężczyzn, która jest większa u mężczyzn. W ostatnim czasie notowany jest wzrost liczby ludności zamieszkującej miasto (dane liczbowe nie odzwierciedlają faktycznego stanu ludności z uwagi na brak obowiązku dokonania

meldunku), co jest spowodowane dogodnym położeniem miasta oraz łatwym dostępem do infrastruktury miejskiej, jak również bliskim położeniem aglomeracji trójmiejskiej.

2. SYTUACJA MIESZKANIOWA

Sytuację mieszkaniową charakteryzuje duża dynamika rozwoju budownictwa, co przyczynia się do powstawania nowych osiedli mieszkaniowych na terenie miasta. Jednakże potrzeby mieszkaniowe nadal nie są dostatecznie zabezpieczone. Brak jest nowych mieszkań w zasobie komunalnym miasta mogących zabezpieczyć w pełni potrzeby mieszkańców, a ceny nowych mieszkań na wolnym rynku są zbyt wysokie w stosunku do przeciętnych zarobków. Alternatywą jest budownictwo społeczne oraz pozyskiwanie przez miasto lokali socjalnych. Te ostatnie są szczególnie istotne dla zabezpieczenia potrzeb osób eksmitowanych. Na przestrzeni ostatnich lat rośnie liczba osób, rodzin, które mają problemy z terminowym opłacaniem należności czynszowych, bądź też nie opłacają ich w ogóle. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim oraz Zakład Nieruchomości Komunalnych w Pruszczu Gdańskim ściśle współpracują w zakresie monitorowania sytuacji osób i rodzin zadłużonych, będących klientami Ośrodka – w celu opracowania planu pomocy i działań, które pomogą rozwiązać problemy w tym zakresie.

Tabela przedstawiona poniżej ukazuje sytuację mieszkaniową w zakresie liczby i dostępności lokali z zasobów gminy (dane Urzędu Miasta Pruszcz Gdański):

Wyszczególnienie	Lata			
	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba mieszkań w zasobie gminy	784	704	699	699
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie z zasobów gminy	49	29	38	38
Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	28	29	29	29
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne	4	3	5	5

Wsparciem finansowym dla osób i rodzin o niskich dochodach są dodatki mieszkaniowe finansowane z budżetu miasta – stanowią dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych, a przyznanie tej pomocy zależy przede wszystkim od wysokości miesięcznych dochodów mieszkańca miasta oraz od powierzchni zajmowanego przez niego lokalu. Na przestrzeni ostatnich lat wzrasta liczba osób ubiegających się o przyznanie dodatku mieszkaniowego, co powoduje wzrost wydatków na ten cel.

Tabela poniżej przedstawia liczbę osób korzystających z tej formy pomocy oraz kwotę świadczeń tj. kwotę wypłacanych dodatków mieszkaniowych w poszczególnych latach.

Wyszczególnienie	Lata			
	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w postaci dodatku mieszkaniowego	720	753	756	760
Kwota świadczeń	860 000	1 015 000	1 055 132	1 100 000

3. WYBRANE KATEGORIE OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W MIEŚCIE PRUSZCZ GDAŃSKI

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszcze Gdańskim poprzez realizację wyznaczonych zadań, spełnia funkcję koordynatora działań skierowanych do grupy osób potrzebujących różnego rodzaju wsparcia. Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej przedstawia się w następujący sposób:

Wyszczególnienie	Lata			
	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przyznanych w ramach zadań własnych i zleconych	533	501	500	550
Liczba osób w rodzinach	1 223	1 145	1 134	1 300
Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej	339	295	347	350

Przyczyny udzielania świadczeń z pomocy społecznej.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom m.in. z powodu: ubóstwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnień. W każdym społeczeństwie obok ludzi, którzy są w stanie zaspokoić swoje wszystkie potrzeby, istnieją też tacy, którzy nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb.

Jedną z podstawowych dysfunkcji, z powodu której udziela się świadczeń z pomocy społecznej jest **ubóstwo** rozumiane jako zjawisko złożone, posiadające zarówno aspekty ilościowe (tj. wskaźnik dochodu uzyskiwanego przez gospodarstwo domowe), jak i jakościowe (sytuacja materialna rodziny - posiadanie dóbr, dostęp do wartości społecznych tj. wykształcenia, opieki medycznej, możliwości korzystania z różnych form wypoczynku, rozrywki, standard mieszkania).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim jest zobowiązany do udzielania pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej, tj. po spełnieniu odpowiednich kryteriów dochodowych: dla osoby samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 542 zł oraz dla osoby w rodzinie, w której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 456 zł.

Kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania świadczeń z pomocy społecznej podlega okresowej weryfikacji. Ostatnia weryfikacja kryteriów dochodowych miała miejsce w 2012 roku. Z tytułu ubóstwa objęto pomocą społeczną w poszczególnych latach następującą liczbę osób/rodzin:

Wyszczególnienie	Lata			
	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	288	231	275	280
Liczba osób w rodzinach	643	519	662	680

Niepełnosprawność jest jednym z najczęstszych powodów trudnej sytuacji życiowej klientów pomocy społecznej, uprawniającym do uzyskania wsparcia. Niepełnosprawność to wszelkie ograniczenia lub wynikające z tych ograniczeń brak zdolności wykonywania jakiejś czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka. O osobach niepełnosprawnych możemy mówić w różnych aspektach:

- a) niepełnosprawność w aspekcie prawnym - oznacza, że została ona stwierdzona oficjalnym dokumentem wystawionym przez instytucje do tego uprawnione; na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadzono trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki; ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wprowadzono określenie: niezdolność do pracy, gdzie rozróżniamy osoby całkowicie i częściowo niezdolne do pracy oraz osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji,
- b) niepełnosprawność w aspekcie biologicznym - oznacza różnego rodzaju schorzenia, uszkodzenia lub ubytki organizmu; niepełnosprawność dzielimy tu na: niepełnosprawność intelektualną (upośledzenia umysłowe, niedorozwój umysłowy, obniżenie sprawności intelektualnych, opóźnienie rozwoju umysłowego) oraz niepełnosprawność fizyczną (uszkodzenia narządu ruchu lub przewlekłe schorzenia narządów wewnętrznych),

- c) niepełnosprawność w aspekcie funkcjonalnym - oznacza ograniczenia pochodzące z zewnątrz (a nie z organizmu), na jakie napotyka w życiu człowiek, które powodują jego obniżone możliwości funkcjonowania.

W ostatnim czasie notowany jest wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności:

Wyszczególnienie	Lata			
	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	207	230	266	280
Liczba osób w rodzinach	376	428	514	550

Osobną grupę klientów pomocy społecznej stanowią **osoby bezrobotne**. Sytuacja utraty pracy i niemożność jej ponownego znalezienia pociąga za sobą szereg konsekwencji w wymiarze jednostkowym i społecznym. Konsekwencje te na ogół mają charakter negatywny, ale mogą też być pozytywne, o ile brak pracy ma charakter krótkotrwały. Dlatego też szczególnie trudną grupę klientów stanowią osoby długotrwale bezrobotne, które nigdy nie pracowały lub pozostawały dłużej bez pracy. Praca socjalna z tymi osobami jest bardzo trudna, gdyż są to klienci często roszczeniowi, którzy nie widzą sensu podejmowania jakiegokolwiek wysiłku w celu wyjścia z trudnej sytuacji, w jakiej się znaleźli.

Bezrobocie jest również jedną z głównych przyczyn innego, znacznie szerszego problemu społecznego jakim jest wykluczenie i marginalizacja społeczna. Brak pracy prowadzi do stopniowego wyłączenia osoby nim dotkniętej z różnych sfer życia. Pierwszą z nich jest rynek pracy i wszystko co wiąże się aktywnością zawodową. Osoby bezrobotne nie posiadające dochodu (brak świadczeń dla osoby bezrobotnej i innych źródeł dochodu) rozszerzają strefę ubóstwa, co w konsekwencji ma negatywny wpływ na kondycję rodziny oraz na pozamaterialne aspekty życia rodzinnego i społecznego. Utrata dochodów i zagrożenie ubóstwem ogranicza dostęp do rynku dóbr i usług konsumpcyjnych, do edukacji – zwłaszcza dzieci, do ochrony zdrowia, do wypoczynku i rekreacji. Tabela poniżej przedstawia liczbę rodzin objętych pomocą przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia oraz liczbę

osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gdańsku (dane z Referatu Informatyki i Statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Gdańsku) w poszczególnych latach:

Wyszczególnienie	Lata			
	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	153	140	174	190
Liczba osób w rodzinach	502	443	526	550
Liczba osób bezrobotnych ogółem z terenu miasta Pruszcz Gdański zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gdańsku (dane uzyskane z PUP)	653	641	815	815
Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	140	145	156	156

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Gdańsku w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych bezrobotnych klientów Ośrodka oraz mieszkańców miasta poprzez stworzenie specjalnych programów aktywizujących osoby jw. (programy: „Aktywni razem”, „Rozwiń skrzydła”).

W 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej organizuje dla osób długotrwale bezrobotnych – klientów MOPS oraz osób bezrobotnych z terenu miasta Pruszcz Gdański, spotkania z doradcą zawodowym PUP w siedzibie Ośrodka. Spotkania mają na celu promowanie aktywnego poszukiwania pracy na lokalnym rynku pracy.

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu, gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi

oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim co roku na okres jesienno-zimowy zawiera umowy z placówkami zapewniającymi miejsca będące w „gotowości” na przyjęcie osób bezdomnych z terenu miasta Pruszcz Gdański. Pracownicy socjalni Ośrodka w okresie jesienno-zimowym dokonują rozeznania potrzeb osób bezdomnych (warunków bytowania, sytuacji zdrowotnej). Wraz z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji i Straży Miejskiej podczas trudnych warunków atmosferycznych (szczególnie w okresie silnych mrozów) odwiedzają osoby bezdomne również w godzinach późnowieczornych, monitorując tym samym ich sytuację zdrowotno-bytową, a także nakłaniając osoby przebywające w warunkach zagrażających życiu do pobytu w schronisku.

Ośrodek uruchomił niezbędny i sprawny system informowania swoich klientów o lokalizacji schronisk, noclegowni, punktów pomocy doraźnej (system opierał się na przekazywaniu informacji dotyczących udzielania pomocy osobom bezdomnym w prasie lokalnej, na stronach internetowych, a także poprzez rozmieszczanie ulotek informacyjnych w budynkach należących do: Zakładu Nieruchomości Komunalnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, Spółdzielni Mieszkaniowej „Radunia”) oraz zasadach korzystania z tych instytucji, jak również o możliwości udzielania przez Ośrodek innych świadczeń z pomocy społecznej. Od dłuższego czasu liczba osób bezdomnych przebywających na terenie naszego miasta oraz korzystających ze świadczeń pomocy społecznej utrzymuje się na stałym poziomie:

Wyszczególnienie	Lata			
	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności	22	21	23	25

Współpraca z Pomorskim Forum na Rzecz Wychodzenia z Bezdomności.

Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności (PFWB) to międzysektorowe partnerstwo ustanowione w celu rozwiązywania problemu bezdomności. Jest federacją i płaszczyzną współpracy ponad 30 podmiotów, zarówno sektora publicznego, jak i sektora pozarządowego, działających w obszarze

problematyki bezdomności na terenie województwa pomorskiego; istnieje od ponad 10 lat (od 1997 roku). Forum jest „organizacją parasolową”, która grupuje i zrzesza instytucje oraz organizacje, które bezpośrednio dostarczają usługi ludziom bezdomnym w różnych sferach np. zdrowia, wsparcia społecznego, mieszkalnictwa, zatrudnienia. Do Forum należą m.in. instytucje tworzące regionalną politykę społeczną oraz jednostki naukowe diagnozujące i badające zjawisko bezdomności. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim jest członkiem Pomorskiego Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności, którego głównym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych. W ramach członkostwa w Forum, pracownicy Zespołu Pracy Socjalnej i Pomocy Środowiskowej uczestniczą w spotkaniach grup roboczych i szkoleniach. W lutym 2013 r. roku po raz kolejny przeprowadzono badanie socjodemograficzne wśród osób bezdomnych przebywających na terenie naszego miasta. Podczas badania zdiagnozowano 11 osób bezdomnych.

Uzależnienie od alkoholu jest procesem długotrwałym i zindywidualizowanym, obejmuje zarówno elementy somatyczne, jak i psychiczne. Problemy wynikające z nadużywania alkoholu lub choroby alkoholowej dotyczą w takim samym stopniu osoby szkodliwie pijące lub uzależnione, jak i środowiska społeczne, w których żyją. W stopniu szczególnie intensywnym konsekwencje nadmiernego picia alkoholu dotyczą najbliższych członków rodziny osoby uzależnionej i jej rodzinę jako całość (system). Alkoholizm jest chorobą całej rodziny i wpływa destrukcyjnie na jej funkcjonowanie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina, wypełniając w wystarczającym stopniu wszystkie swoje podstawowe funkcje, winna zapewnić swoim członkom harmonijny rozwój, sprzyjać kształtowaniu się właściwych relacji wzajemnych pomiędzy członkami rodziny oraz pozostawać otwarta na kontakty ze swoim otoczeniem społecznym. Rodzina z problemem alkoholowym staje się rodziną dysfunkcyjną, w której zaburzeniu ulega indywidualny rozwój jej członków, wewnętrzne relacje między nimi ulegają usztywnieniu, a kontakty zewnętrzne rodziny zostają ograniczone.

Problem **uzależnień** wśród klientów pomocy społecznej analizowany jest przez pracownika socjalnego Ośrodka na podstawie: dokumentu potwierdzającego ten problem np. zaświadczenia od terapeuty, lekarza oraz rozeznania środowiska życia klienta (rodzina, sąsiedzi, inni specjaliści mający kontakt z rodziną). Tabela poniżej

przedstawia dane liczbowe osób korzystających z pomocy społecznej mających problem z uzależnieniem (alkoholizm, narkomania) na przestrzeni ostatnich lat:

Wyszczególnienie	Lata			
	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	43	36	43	45
Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii	5	2	3	3

4. WSPARCIE MIESZKAŃCÓW MIASTA, KTÓRZY ZNALEŻLI SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim w celu zaspokajania niezbędnych potrzeb bytowych mieszkańców miasta, którzy znaleźli się w trudnych sytuacjach życiowych, udziela pomocy w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

1) prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

- a) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 542 zł, zwanej kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej,
- b) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 456 zł, zwanej kryterium dochodowym na osobę w rodzinie,
- c) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej kryterium dochodowym rodziny,
- d) przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów np.: bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezdomności, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji

kryzysowej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

W przypadku przyznawania pomocy w zakresie dożywiania na podstawie **ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”**:

- a) dla osoby samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego, tj. 813 zł,
- b) dla osoby w rodzinie, której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego, tj. 684 zł.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej zobowiązane są do współpracy w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. W przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego Ośrodka marnotrawienia przyznanych świadczeń, ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawienia własnych zasobów finansowych może nastąpić ograniczenie świadczeń, odmowa ich przyznania albo przyznanie pomocy w formie świadczenia niepieniężnego. Brak współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, odmowa zawarcia kontraktu socjalnego, niedotrzymywanie jego postanowień, nieuzasadniona odmowa podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej przez osobę bezrobotną lub nieuzasadniona odmowa podjęcia leczenia odwykowego w zakładzie leczenia odwykowego przez osobę uzależnioną mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczeń, uchylenia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim udziela pomocy w formie pieniężnej i niepieniężnej. Świadczenia mają charakter stały, okresowy lub jednorazowy.

2) pomoc pieniężna:

Zasilek stały jest świadczeniem pieniężnym przysługującym:

- a) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- b) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód

na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W ostatnim czasie notowany jest stały wzrost liczby osób korzystających z tej formy pomocy, co spowodowane jest wejściem w wiek emerytalny i uzyskaniem stopnia niepełnosprawności oraz wykonywaniem pracy zarobkowej we wcześniejszych okresach bez ubezpieczenia społecznego.

Wyszczególnienie	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały ogółem	97	108	108	110
w tym: osobom samotnie gospodarującym	79	86	86	90
osobom pozostającym w rodzinie	18	24	22	20

Za osoby pobierające zasiłek stały niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia z innego tytułu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim opłaca składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej.

Wyszczególnienie	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób, którym opłacano składkę na ubezpieczenie zdrowotne	96	106	107	110

Zasiłek okresowy jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Zasiłek przysługuje ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie lub możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznawany jest zgodnie z obowiązującymi kryteriami dochodowymi.

Tabela poniżej przedstawia dane o liczbie osób objętych tym świadczeniem i powodach ich przyznania na przestrzeni ostatnich lat:

Wyszczególnienie	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób, którym przyznano zasiłek okresowy, ogółem w tym:	65	53	63	75
z powodu bezrobocia	30	24	45	50
z powodu długotrwałej choroby	30	21	13	15
z powodu niepełnosprawności	5	9	9	10
z powodu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	0	0	0	0

Liczba osób, którym przysługiwała pomoc w formie zasiłku okresowego zmienia się. Wzrostowi uległa liczba osób korzystających z pomocy finansowej z powodu bezrobocia. Spowodowane jest to znacznym wzrostem liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gdańsku, którym przysługuje ta forma pomocy. Natomiast osoby mogące skorzystać z pomocy w formie zasiłku okresowego z powodu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, np. ZUS, KRUS w większości przypadków korzystają z zasiłku stałego z tytułu niepełnosprawności.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także na pokrycie kosztów pogrzebu. Jest to świadczenie należące do zadań własnych gminy.

Wyszczególnienie	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie w postaci zasiłku celowego	598	312	320	330

Liczba osób korzystających z tej formy pomocy w ostatnich latach maleje, głównie dlatego, że zasiłek celowy przyznawany jest w określonych sytuacjach, po spełnieniu odpowiedniego kryterium dochodowego, jak również z uwagi na malejącą liczbę osób ubiegających się o tę formę świadczenia (ograniczone środki powodują przyznawanie tych świadczeń w niewielkiej wysokości).

3) wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych:

Zadaniem pomocy społecznej jest m.in. zapewnienie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym w organizacji życia bez konieczności umieszczania ich w stacjonarnych placówkach pomocy społecznej, utrzymanie sprawności fizycznej i psychicznej, podtrzymywanie kontaktów z otoczeniem oraz podejmowanie działań integrujących ze środowiskiem. Ośrodek świadczy **usługi opiekuńcze** osobom, które z powodu wieku, stanu zdrowia i niepełnosprawności wymagają pomocy osoby drugiej oraz, którym rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Wysokość ponoszonej przez klienta odpłatności za usługi jw. uzależniona jest od sytuacji rodzinnej oraz posiadanego dochodu. Usługi świadczone są bezpłatnie w przypadku, gdy dochód nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego zarówno dla osoby samotnej, jak i osoby w rodzinie. Osoby korzystające z usług opiekuńczych są to zazwyczaj osoby samotne lub pozbawione możliwości opieki ze strony rodziny (np. rodzina zamieszkuje za granicą, zły stan zdrowotny członków rodziny uniemożliwiający sprawowanie opieki, praca zawodowa członków rodziny). Celem świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania jest wsparcie osób tego wymagających pomocą dostosowaną do potrzeb, szczególnie pomocą w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opieka higieniczna oraz jeśli to możliwe zapewnienie kontaktów z otoczeniem (m.in. spacer, wizyty u lekarza). Wysokość odpłatności, jaką klient ponosi za świadczone usługi opiekuńcze, regulowana jest uchwałą Nr XXIX/296/2005 Rady Miasta Pruszcz Gdański z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat oraz trybu ich pobierania. Tą formą wsparcia objęto w ostatnich latach następującą liczbę osób:

Wyszczególnienie	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	40	49	51	53

W ostatnim czasie notuje się wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych. Usługi te są alternatywną formą pomocy w stosunku do umieszczania osób w całodobowych placówkach opiekuńczych (np. w domach pomocy społecznej). Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, niepełnosprawności lub choroby, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do pobytu w domu pomocy społecznej. Pobyt w domu pomocy społecznej jest ostatecznością, po wyczerpaniu wszystkich form pomocy środowiskowej. Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Osoby kierowane są do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Osoby przebywające w domu pomocy społecznej ponoszą odpłatność za pobyt - do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania w zależności od posiadanego dochodu (70% uzyskiwanego dochodu). Pozostałą kwotę do wysokości kosztów utrzymania w placówce dopłacają w kolejności: małżonek, zstępni przed wstępnymi zgodnie z obowiązującymi zasadami:

- a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300 % kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (542 zł x 300% - tj. **1 626 zł**), jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300 % tego kryterium,
- b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę w rodzinie jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (456 zł x 300% - tj. **1 368 zł**), z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W pozostałych przypadkach koszty odpłatności za dom pomocy społecznej ponosi gmina, która skierowała osobę do tego domu. Wśród wszystkich osób skierowanych przez Ośrodek do domu pomocy społecznej po 2004 roku - jedna osoba opłaca pobyt w domu w całości ze swojego dochodu; w jednym przypadku zobowiązany członek rodziny dopłaca do kosztów pobytu kwotę wskazaną w umowie zawartej pomiędzy nim a kierownikiem Ośrodka. W ostatnim czasie notowany jest wzrost liczby osób kierowanych do domu pomocy społecznej oraz wzrost wydatków

ponoszonych przez gminę z tego tytułu. Spowodowane jest to starzeniem się społeczeństwa oraz wzrostem liczby osób niepełnosprawnych wymagających umieszczenia w domu pomocy społecznej z powodu konieczności zapewnienia całodobowej opieki.

Wyszczególnienie	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób skierowanych do DPS	24	29	30	34
Kwota odpłatności ponoszona przez gminę za pobyt w DPS	344 892	567 120	590 682	700 000

4) specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi:

Zadanie realizowane jest przez gminę w ramach zadań zleconych w oparciu o Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej w dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Gmina Miejska Pruszcz Gdański otrzymuje na ten cel dotację z budżetu państwa i od 2009 roku współpracuje na podstawie umowy ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Autystycznym w Gdańsku, któremu zleciła realizację zadania publicznego w postaci świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla mieszkańców miasta z zaburzeniami psychicznymi, dostosowanych do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia – autyzmu, które świadczone są w miejscu zamieszkania. Celem świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania jest wsparcie osób tego wymagających pomocą dostosowaną do ich potrzeb. Świadczone usługi opiekuńcze mają na celu przede wszystkim zapewnienie osobom z autyzmem i zespołem Aspergera dostępu do zajęć terapeutyczno-edukacyjnych (system pracy indywidualnej - jeden terapeuta na jedno dziecko), dostosowanych do potrzeb i możliwości podopiecznego.

Wyszczególnienie	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych	9	11	14	14
Kwota dotacji na realizację zadania publicznego w postaci świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla mieszkańców miasta z zaburzeniami psychicznymi, dostosowanych do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia – autyzmu w tys. zł	79 524	79 761	107 116	124 000

Istniejąca tendencja wzrostowa liczby osób objętych tą formą pomocy, nie pozwala na zabezpieczenie potrzeb tych osób w zakresie odpowiedniej ilości godzin terapii z uwagi na ograniczone środki finansowe przeznaczone na ten cel.

5) świadczenia niepieniężne – środowiskowa praca socjalna:

Jednym z głównych zadań gminy w zakresie pomocy społecznej realizowanych przez pracowników socjalnych jest wykonywanie **pracy socjalnej**. Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu profesjonalną pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu, usamodzielnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna prowadzona jest w oparciu o dokonanie diagnozy sytuacji klienta, opracowaniu planu pomocy i wsparcia w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osobistego.

Wyszczególnienie	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej	339	295	347	400

Jednym z narzędzi stosowanym w pracy socjalnej jest **kontrakt socjalny**. Jest to pisemna umowa zawarta pomiędzy osobą ubiegającą się o pomoc, a pracownikiem socjalnym, określająca uprawnienia i zobowiązania stron, zmierzające do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej danej osoby lub rodziny. Kontrakt socjalny określa główne cele i kierunki pracy z klientem, będące etapami prowadzącymi do usamodzielnienia w określonym czasie. Praca w oparciu o kontrakt socjalny pozwala na motywowanie klienta do zmiany, uczy odpowiedzialności, wykonywania zaplanowanych działań. Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego, niedotrzymanie jego postanowień, stanowi podstawę do wstrzymania lub odmowy udzielenia pomocy finansowej.

Wyszczególnienie	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny	19	15	16	16

6) interwencja kryzysowa:

Na rzecz osób i rodzin, w tym dotkniętych przemocą, w celu zapobiegania lub pogłębiania się występujących dysfunkcji, może zostać podjęta **interwencja kryzysowa**.

Interwencję kryzysową rozumiemy jako metodę systemowego, interdyscyplinarnego, wielowątkowego oddziaływania na osobę w kryzysie, dostarczającą wszechstronnego wsparcia i wielostronnej pomocy: psychologicznej, materialno - bytowej, prawnej, społecznej, medycznej, informacyjnej i innej. Celem interwencji kryzysowej jest spowodowanie odzyskania, przez osobę w kryzysie, zdolności jego samodzielnego pokonania (złagodzenie objawów reakcji kryzysowej, przywrócenie równowagi psychicznej, zapobieżenie przejściu ostrego kryzysu w stan chroniczny, przywrócenie umiejętności samodzielnego radzenia sobie).

7) przemoc w rodzinie:

Przemoc domowa zachodzi, kiedy członek rodziny, mąż, żona lub partner próbuje zdominować fizycznie lub psychicznie drugiego partnera, dzieci, rodziców, dziadków, teściów, itp., używając przewagi fizycznej, gróźb, szantażu, w celu zranienia moralnie lub fizycznie. Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 2098, poz. 1245), w przypadku stwierdzenia występowania przemocy w rodzinie wszczyna się procedurę Niebieskiej Karty. Podmiotami uprawnionymi do stosowania ww. procedury są: ośrodek pomocy społecznej, policja, placówki oświatowe, służba zdrowia oraz komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęcie procedury Niebieskiej Karty następuje poprzez wypełnienie formularza cz. A przez przedstawiciela ww. podmiotów, który w terminie 7 dni zostaje przekazany przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Pruszczu Gdańskim. Następnie w ciągu 3 dni roboczych przewodniczący przekazuje go członkom grupy roboczej do rozpatrzenia oraz podjęcia odpowiednich działań wobec rodziny. Niebieska Karta jest narzędziem pracy i skutecznej interwencji, realizowanym ze szczególną starannością. Głównym celem procedury Niebieskiej Karty jest rozpoznawanie przemocy w rodzinie i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.

Podstawą skuteczności procedury i oferowanej pomocy jest współpraca przedstawicieli różnych służb stykających się z ofiarami lub sprawcami przemocy w rodzinie. Zastosowanie procedury Niebieskiej Karty nie polega jedynie na zebraniu ważnych informacji na temat zdarzenia lub sytuacji w rodzinie. Jej zadaniem jest przede wszystkim szybkie uruchomienie działań podnoszących stan bezpieczeństwa ofiar przemocy oraz ich kontynuacja aż do momentu, gdy można jednoznacznie stwierdzić, że udzielono wszelkiej dostępnej i potrzebnej pomocy, a przemoc w danej rodzinie już nie występuje. Wspólna wymiana doświadczeń, spostrzeżeń i wniosków członków grupy roboczej pozwala podjąć szersze działania pomocowe. Bezpośredni sposób przekazywania informacji, podejmowanie konkretnych działań, znacznie szybciej pozwalają na osiągnięcie zamierzonego celu.

Wyszczególnienie	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób, którym udzielono pomocy w postaci interwencji kryzysowej	21	22	30	30
Liczba Niebieskich Kart	15	16	37	30

Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 125, poz. 842) poszerzyła kompetencje gminy w zakresie zadań własnych i nałożyła obowiązek utworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenia poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, a także opracowania i realizacji programów ochrony osób doświadczających przemocy oraz prowadzenia działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą.

Mając powyższe na uwadze w dniu 24 sierpnia 2011 roku Rada Miasta Pruszcza Gdańskiego podjęła dwie uchwały:

- 1) Uchwałę Nr IX/99/2011 w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2011-2015 dla miasta Pruszcza Gdańskiego,
- 2) Uchwałę Nr IX/100/2011 w sprawie ustalenia trybu, sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Pruszczu Gdańskim.

Głównym celem Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy jest realizacja zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania

przemocy w rodzinie szczególnie poprzez zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, promowanie oddziaływań profilaktycznych, wsparcie ofiar przemocy na każdym etapie ich powrotu do normalnego życia, jak również pracy ze sprawcą przemocy. Zadania zawarte w Programie realizuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Pruszczu Gdańskim. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy powołany został zarządzeniem Burmistrza Pruszcza Gdańskiego Nr 168/2011 z dnia 17 października 2011 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego w Pruszczu Gdańskim, realizującego zadania określone w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2011-2015 dla miasta Pruszcz Gdański, zmienionym zarządzeniami: Nr 172/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego w Pruszczu Gdańskim, realizującego zadania określone w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2011-2015 dla miasta Pruszcz Gdański, Nr 251/2012 z dnia 22 marca 2012 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego w Pruszczu Gdańskim, realizującego zadania określone w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2011-2015 dla miasta Pruszcz Gdański, Nr 376/2012 z dnia 7 grudnia 2012 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego w Pruszczu Gdańskim, realizującego zadania określone w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2011-2015 dla miasta Pruszcz Gdański. W jego skład wchodzi przedstawiciele następujących instytucji:

- 1) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 2) Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) Komendy Powiatowej Policji,
- 4) Prokuratury Rejonowej,
- 5) Zespołu Szkół Ogrodniczych i Ogólnokształcących,
- 6) Szkoły Podstawowej Nr 3,
- 7) Zespołu Szkół Nr 2,
- 8) Zespołu Szkół Nr 4,
- 9) Katolickich Szkół Niepublicznych,
- 10) Niepublicznego Przedszkola „Jedyneczka”,
- 11) Publicznego Przedszkola Nr 3 im. Kubusia Puchatka,
- 12) Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,

- 13) Polskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Pruszczu Gdańskim,
- 14) Stowarzyszenia „Otwartych Serc” im. Jana Pawła II,
- 15) Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Familia”,
- 16) Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe.

Współpraca przedstawicieli różnych służb, instytucji i organizacji w Zespole Interdyscyplinarnym daje gwarancję kompleksowego i skoordynowanego podejścia do problemu przemocy w rodzinie poprzez postawienie trafnej diagnozy sytuacji rodziny oraz zaplanowanie działań, których celem jest przerwanie przemocy i zapobieganie jej ponownemu wystąpieniu.

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Pruszczu Gdańskim jest grupą specjalistów z różnych instytucji, łączących swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości w ramach kompetencji instytucji, którą reprezentują - na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego podejmują w ramach obowiązków służbowych i zawodowych współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie na terenie miasta. Celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest przede wszystkim diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, efektywne podejmowanie działań pomocowych i interwencyjnych w środowisku zagrożonym lub dotkniętym problemem jw., rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwych formach pomocy w środowisku lokalnym, a także inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze do rozpatrywania indywidualnych przypadków przemocy w rodzinie, które opracowują i realizują plan pomocy rodzinie, monitorują sytuację rodzin (także w ich miejscu zamieszkania), udzielają specjalistycznego poradnictwa, dokumentują działania podejmowane na rzecz rodzin, a także w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie zawiadamiają o tym fakcie Prokuraturę Rejonową oraz Komendę Powiatową Policji w Pruszczu Gdańskim. Członkowie grupy roboczej pracują z rodziną według ustalonego planu pomocy – każdy zgodnie z posiadanymi kompetencjami i obowiązkami. Działania te opierają się przede wszystkim na ochronie ofiary przemocy, pracy ze sprawcą przemocy, monitorowaniu zmian zachodzących w rodzinie, pracy w środowisku zamieszkania rodziny. W 2012 roku powołano **33 grupy robocze, w ramach których odbyło się 118 spotkań.**

Zespół Interdyscyplinarny podejmuje szereg działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta, w szczególności poprzez:

- 1) **utworzenie grupy wsparcia dla rodziców** w formie warsztatów, które rozwijają umiejętności wychowawcze. Prowadzone zajęcia mają na celu naukę komunikacji w rodzinie i rozumienia dzieci, dostarczanie wiedzy dotyczącej pozytywnych relacji rodzicielskich, budowanie prawidłowych więzi w rodzinie, pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy. W 2012 roku odbyły się 3 spotkania dla rodziców; w 2013 r. – 4 spotkania,
- 2) **powołanie grupy wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy w rodzinie**. Spotkania prowadzone są w formie warsztatowej. Jest to grupa otwarta, tzn. w każdym stadium grupy może przyłączyć się nowa osoba. Celem spotkań jest wzmocnienie motywacji do działania w sytuacji w jakiej znalazła się ofiara przemocy. W 2012 roku odbyło się 1 spotkanie grupy wsparcia; w 2013 r. – 4 spotkania,
- 3) **udostępnienie informacji** dla mieszkańców miasta z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim,
- 4) **zorganizowanie w dniu 20.04.2012r. szkolenia** członków Zespołu Interdyscyplinarnego przeprowadzonego przez doradców Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Gdańsku pt. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”,
- 5) **zorganizowanie w dniu 19.11.2012 r. spotkania pedagogów i psychologów szkolnych oraz pracowników socjalnych MOPS** mającego na celu omówienie stosowania procedury Niebieskiej Karty oraz przekazywania informacji o rodzinach przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, tak by wzmocnić wsparcie dla rodzin jw. i udzielić im odpowiedniej pomocy w ramach posiadanych kompetencji podmiotów,
- 6) **udział w dniu 03.12.2012r. członków Zespołu Interdyscyplinarnego w konferencji powiatowej** pt. „Niebieskie Karty - interdyscyplinarnie przeciw przemocy” w ramach kampanii „Biała Wstążka”,
- 7) **zorganizowanie w dniu 11.12.2012r. spotkania z Dyrektorem Samodzielnego Publicznego Pogotowia Ratunkowego w Pruszczu Gdańskim**, na którym przekazano formularze Niebieskiej Karty, wzór zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz materiały informacyjne dotyczące problemu przemocy w rodzinie;

przeprowadzono rozmowę o zwrócenie szczególnej uwagi na osoby, które korzystają z pomocy medycznej związanej z użyciem przemocy w rodzinie oraz informowanie ich o instytucjach działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przysługujących prawach,

8) poradnictwo specjalistyczne:

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest udzielane osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Celem udzielania porad prawnych była pomoc zmierzająca do rozwiązania problemów prawnych. W ramach porad udzielono pomocy w sprawach: rodzinnych i opiekuńczych (rozwodowych i alimentacyjnych), ubezpieczeń społecznych, lokalowych.

Natomiast poradnictwo psychologiczne rozumiane jest jako proces diagnozowania, profilaktyki i terapii. Psycholog zatrudniony w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim przyjmuje osoby chcące skorzystać z tej formy wsparcia w Ośrodku, a także udziela wsparcia psychologicznego w środowisku (wraz z pracownikami socjalnymi prowadzi pracę w terenie). Prowadzi także terapię indywidualną i grupową z dziećmi i młodzieżą uczęszczającą do Świetlicy Socjoterapeutycznej działającej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim.

Poradnictwo rodzinne świadczone jest przez pracowników socjalnych i psychologa, obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach naturalnych i zastępczych oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Wyszczególnienie	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba rodzin, które korzystały z pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego	318	328	409	420

9) praca z osobami bezdomnymi:

Praca z osobami bezdomnymi w głównej mierze polega na wspieraniu osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych. Osoby bezdomne przebywające na terenie Pruszcza Gdańskiego,

głównie w miejscach niemieszkalnych (m.in. altany działkowe, pustostany) w czasie mrozów mają możliwość skorzystania z pomocy w formie umieszczenia w **schronisku** dla osób bezdomnych, gdzie mają zapewniony pobyt oraz wyżywienie. Pomoc w postaci pokrycia kosztów pobytu w schronisku należy do zadań o charakterze obowiązkowym gminy. Z tej formy pomocy w kolejnych latach skorzystało:

Wyszczególnienie	2010	2011	Rok oceny 2012	Prognoza Rok po ocenie
Liczba osób, które korzystały z pomocy w formie schronienia	18	13	13	13
Wydatki poniesione przez gminę za udzielone świadczenia	28 966	36 613	56 160	60 000

Średni koszt miesięcznego utrzymania osoby bezdomnej w schronisku wynosi ok. 900 zł. Wzrost wydatków ponoszonych w związku z umieszczaniem osób bezdomnych w schronisku spowodowany jest wzrostem kwoty odpłatności za pobyt (średnio jest to kwota 35 zł za dobę), a także dłuższym przebywaniem tych osób w schronisku, głównie ze względów zdrowotnych (zły stan zdrowia, niepełnosprawność) oraz trudnych warunków atmosferycznych.

5. POMOC SPOŁECZNA KIEROWANA DO DZIECI I MŁODZIEŻY Z TERENU MIASTA PRUSZCZ GDAŃSKI.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszcze Gdańskim prowadzi Świetlicę Socjoterapeutyczną oraz filię tej Świetlicy. Świetlica Socjoterapeutyczna jest placówką dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, obejmującą swoją opieką dzieci pochodzące z rodzin niepełnych, dysfunkcyjnych, dotkniętych problemem alkoholowym. Rodzice dzieci uczęszczających na zajęcia wymagają wsparcia w kwestiach opiekuńczo – wychowawczych. Ww. rodziny narażone są często na konsekwencje wynikające z funkcjonowania w środowisku dotkniętym problemem alkoholowym, zagrożone są uzależnieniem w stopniu utrudniającym im realizację zadań życiowych bez specjalistycznej pomocy. Dzieci w domach rodzinnych często pozostawiane są bez właściwej opieki, zapewnienia posiłku po powrocie ze szkoły. Świetlica rekompensuje potrzeby dzieci w tym zakresie. Uczestnicy świetlicy niejednokrotnie mają duże trudności w nauce, zaniedbania w edukacji, trudności w rozumieniu, akceptacji i przestrzeganiu norm społecznych. W środowisku lokalnym

dzieci te nie mają możliwości zapoznania się z prawidłowymi wzorcami funkcjonowania w społeczeństwie. Specyficzną cechą dzieci pochodzących z rodzin alkoholowych są także zaburzenia emocjonalne – nieśmiałość, wysoki poziom lęku, bojaźliwość czy też nieopanowana agresywność, wybuchowość, upór. Ich potrzeba ciepła, bezpieczeństwa, a nawet zwykłej, codziennej opieki łatwo może pozostać niezaspokojona w atmosferze konfliktu, napięcia i niepewności. W rodzinach, w których role dorosłych są odgrywane w sposób niekonsekwentny lub niewłaściwy, dzieci nie mają wzorca dla ukształtowania swojej tożsamości. Jest bardzo prawdopodobne, że dzieci takie będą miały o wiele większe trudności niż ich rówieśnicy wówczas, gdy zaczną wchodzić w relacje międzyludzkie poza domem – w szkole czy też w czasie wspólnych zabaw.

Konsekwencją trudności emocjonalnych są też zaburzenia w kontaktach z innymi ludźmi, wycofanie się, bierność lub agresywność, przemoc fizyczna. Życie w warunkach długoletniego stresu psychicznego doprowadza do destrukcyjnych wzorów zachowań. Głównym celem prowadzonych zajęć w świetlicy jest zapobieganie zachowaniom aspołecznym dzieci poprzez organizację czasu wolnego i promowanie zdrowego stylu życia, a także stworzenie klimatu zaufania i bezpieczeństwa w grupie. Terapeuci i opiekunowie podczas zajęć szczególny nacisk kładą na wyposażenie dzieci w umiejętność konstruktywnego rozwiązywania napotkanych problemów, budowania poczucia własnej wartości oraz silnej tożsamości. Ważne jest by dziecko rozumiało siebie, umiało nawiązywać prawidłowe relacje z rówieśnikami i potrafiło również w sobie samym znajdować oparcie w trudnych sytuacjach. Młody człowiek o prawidłowo rozwijającej się osobowości będzie mniej skłonny zwracać się ku patologicznym sposobom rozwiązywania sytuacji problemowych, czyli ku środkom uzależniającym bądź też ku agresywnym zachowaniom.

Podczas zajęć w Świetlicy Socjoterapeutycznej praca z dziećmi i młodzieżą ukierunkowana jest na:

- kształtowanie rozwoju interpersonalnego,
- budowanie poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie i rodzaje relacji z innymi,
- kształtowanie i rozwijanie umiejętności radzenia sobie z problemami, presją otoczenia i rówieśnikami,
- doskonalenie komunikacji i umiejętności rozwiązywania konfliktów,
- stwarzanie atmosfery bezpieczeństwa, akceptacji i respektowanie praw dziecka,

- budowanie klimatu zaufania i wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- rozwijanie u dzieci zainteresowań i sposobów postępowania akceptowanych społecznie,
- przekazywanie prawidłowych wzorców, norm i systemów wartości,
- odkrywanie własnej tożsamości i niepowtarzalności, kształtowanie pozytywnej samooceny,
- rozwijanie umiejętności samodzielnego organizowania korzystnych i sprzyjających zdrowiu form spędzania czasu wolnego.

Wychowankowie w Świetlicy Socjoterapeutycznej objęci są wszechstronnymi formami pomocy, w sytuacjach kryzysowych w szkole, w rodzinie, bądź też osobistych (współpraca z rodziną, rozmowy indywidualne, porady wychowawcze i psychologiczne, prowadzenie terapii). Zajęcia prowadzone są w grupach zróżnicowanych pod względem wieku, temperamentu i zasobu doświadczeń.

6. REALIZACJA USTAWY Z DNIA 9 CZERWCA 2011 r. O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

W ww. ustawie zostały określone zadania własne gmin w zakresie wspierania rodziny, do których należą:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
 - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;

- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
- 8) przekazywanie do biura informacji gospodarczej - informacji gospodarczej o powstaniu zaległości z tytułu ponoszenia przez rodziców opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnia się wsparcie w szczególności polegające na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Na terenie naszej gminy miejskiej głównym inicjatorem i organizatorem pracy z rodziną (przy udziale wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami) przeżywającą trudności w pełnieniu swoich funkcji jest – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Na mocy ustawy jw. Burmistrz Pruszcza Gdańskiego upoważnił kierownika tegoż Ośrodka do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji oraz do ustanawiania rodziny wspierającej lub zawierania i rozwiązywania umów określających zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy (upoważnienie Nr 42/2011 z dnia 22 grudnia 2011 r.). Ośrodek pomocy w pracy z rodziną wykorzystuje szereg form, które w znaczący sposób wpływają na efekty tej pracy. Najbardziej znaczącą jest forma:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;

- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobiegania izolacji, w postaci grup wsparcia lub grup samopomocowych.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wspieranie rodziny w budowaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie to powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Potrzeba systemowego rozwiązywania istotnych problemów społecznych, który gwarantuje koordynację, rozwój i innowacyjność oraz szybkość interwencji przy jednoczesnym zapewnieniu dobrego przepływu informacji - uzasadnia budowanie programów profilaktyki i opieki na dzieckiem i rodziną. Obowiązek wprowadzenia systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną spoczywa na samorządach lokalnych. W związku z powyższym Rada Miasta Pruszcz Gdański w dniu 27 kwietnia 2007 roku podjęła uchwałę Nr VII/48/2007 w sprawie przyjęcia Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Miasta Pruszcz Gdański na lata 2007-2013.

Od 1 sierpnia 2012 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim /zgodnie z ww. ustawą/ jest zatrudniony **asystent rodziny**, który na uzasadniony wniosek pracownika socjalnego rozpoczyna pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Głównym zadaniem asystenta rodziny jest prowadzenie pracy z rodzinami biologicznymi, polegającej na udzielaniu pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej oraz w kształtowaniu odpowiednich postaw rodzicielskich w celu prawidłowego sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z zawartą umową, asystent rodziny wykonuje swoje zadania w miejscu zamieszkania rodziny między godziną 8.00 a 22.00 przez 7 dni w tygodniu, może również towarzyszyć rodzinie poza miejscem zamieszkania (elastyczny czas pracy).

Asystent rodziny w 2012 roku objął wsparciem 22 rodziny korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim. Zgodnie z ww. ustawą asystent rodziny powinien swą pracę prowadzić za zgodą i przy aktywnym udziale rodziny oraz pobudzać ją do aktywnego współdziałania. Praca z rodziną powinna być organizowana lub kontynuowana również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Zgodnie z art. 176 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.), do zadań

własnych gminy należy **współfinansowanie pobytu dziecka** w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Wydatki te ulegają zmianie w następujący sposób: w pierwszym roku pobytu dziecka finansowane jest 10%; w drugim roku – 30 %, w trzecim roku i latach następnych – 50 %. W 2012 roku finansowany był pobyt dla 10 dzieci z terenu naszej gminy. Kwota dofinansowania wyniosła 8 613 zł.

Jednym z elementów wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich ról i funkcji jest działanie grupy psychoedukacyjnej dla rodziców wzmacniającej umiejętności opiekuńczo-wychowawcze. Zajęcia dla rodziców polegają przede wszystkim na rozwinięciu umiejętności wychowawczych i mają na celu naukę komunikacji w rodzinie i rozumienia dzieci, dostarczanie wiedzy dotyczącej pozytywnych relacji rodzicielskich, budowanie prawidłowych więzi w rodzinie, pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych. W 2012 roku odbyły się 3 spotkania dla rodziców.

7. ŚWIADCZENIA RODZINNE I FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim oraz jego zastępca zostali upoważnieni do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych oraz do przekazywania do biura informacji gospodarczej - informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego. Jest to zadanie zlecone gminie do realizacji i finansowane ze środków administracji rządowej.

Tabela poniżej przedstawia wybrane świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego w odniesieniu do ilości osób, którym je przyznano oraz kwot wypłaconych świadczeń w poszczególnych latach. W ostatnim czasie nastąpił wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego.